ТҮРКІ МЕМЛЕКЕТТЕРІ ҰЙЫМЫНЫҢ ОРНЫ МЕН МАҢЫЗЫ АРТЫП КЕЛЕ ЖАТҚАНЫ АЙТЫЛДЫ

Өзбекстан Республикасының Президенті Шавкат Мирзияев Әзербайжан Республикасы Президенті Илхам Алиевтың шақыруына орай 6-7 октябрь күндері іс жүзіндік сапармен сол мемлекетте болды.

Президент Шавкат Мирзияев 7 октябрь күні Түркі мемлекеттері ұйымы Мемлекет басшылары кеңесінің Габала қаласында өткен кезектегі жиналысына қатысты.

Әзербайжан Республикасының Президенті Илхам Алиевтың төрағалығымен өткен шараға Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев, Қырғыз Республикасының Президенті Садыр Жапаров, Түркия Республикасының Президенті Режеп Тайып Эрдоған, Түркіменстан халқының ұлттық жетекшісі, Түркіменстан Халық Мәслихатының Төрағасы Гурбангули Бердимухамедов, Венгрия Премьер-министрі Виктор Орбан, Түркі мемлекеттері ұйымы бас хатшысы Кубаничбек Омуралиев және басқа да ресми тұлғалар қатысты.

Күн тәртібіне сәйкес, ұйым аясындағы көпқырлы ынтымақтастықтың қазіргі жағдайы мен болашағы туралы пікір алмасып, практикалық серіктестіктің өзекті мәселелері талқыланды.

Сөзінің басында мемлекетіміз басшысы ежелден Ұлы Жібек жолындағы маңызды сауда және мәдени орталықтардың бірі болған Габала қаласында саммитті жоғары деңгейде ұйымдастырғаны үшін Әзербайжан Президентіне шын жүректен ризашылығын білдірді.

— Сіздің тікелей бастамаңызбен соңғы жылдары қазіргі Әзербайжанның көптеген аймақтарында болдық. Таулы Қарабақтың гүлденуіне, Шуша, Ханкенді, Ағдам қалаларындағы орасан жасампаздық істерге куә болдық. Әрине, сіздердің жақын достарыңыз ретінде бұл оң үдерістер бізді қатты қуантады, — деді мемлекетіміз басшысы.

Әзербайжан мен Армения арасында қол қойылған Бейбітшілік декларациясы ұйым елдерінің сауда-экономикалық, көлік және гуманитарлық салалардағы ынтымақтастығына кең мүмкіндіктер ашатыны ерекше атап өтілді.

Сондай-ақ мемлекетіміз басшысы Қырғыз Республикасының Президенті Садыр Жапаровқа ТМҰ-ға нәтижелі төрағалығы және ынтымақтастықты жаңа деңгейге шығаруға қосқан үлесі үшін алғыс білдірді.

Саммит күн тәртібіне тоқталған Өзбекстан басшысы қазіргі халықаралық жағдайға қысқаша сипаттама берді.

Бұл кездесу әлемде және аймақта күрделі геосаяси өзгерістер мен қауіпсіздікке қатерлер күшейген жағдайда өтіп жатқаны айтылды.

— Жақында Нью-Йорк қаласында өткен Біріккен Ұлттар Ұйымы Бас Ассамблеясының мерейтойлық сессиясында әлем көшбасшыларының сөйлеген сөздері мен көзқарастары заманауи әлемнің саяси және қауіпсіздік архитектурасына қатысты біртұтас ұстанымның жоқтығын тағы бір мәрте көрсетті, — деді мемлекетіміз басшысы.

Осы тұрғыдан алғанда жаһандық басқару жүйесін терең реформалау мен жетілдіру, БҰҰ мен Қауіпсіздік Кеңесінің рөлін арттыру, сондай-ақ халықаралық істерде дамушы елдердің даусын күшейту қажеттігі тағы да баса айтылды.

Еуразия құрлығында ушығып бара жатқан қақтығыстар мен соғыстардың бітпейтіні Ұйым елдеріне кері әсерін тигізетіні атап өтілді. Газа секторындағы қайғылы оқиға, Украина төңірегіндегі жағдай, Иранның ядролық бағдарламасы мәселесі, Ауғанстандағы тұрақтылық мәселелері қатты алаңдатады.

Өзбекстан басшысы әлемнің қуатты мемлекеттерінің әділетті әлемдік тәртіпті қалыптастыруға, өзара сенім мен қауіпсіздікті қамтамасыз етуге ұмтылысы мен жаңа жоспарларын құптады.

Жаһандық жағдайды терең талдау және қажетті шешімдер қабылдау мақсатында ТМД елдерінің сыртқы істер және арнайы қызметтері басшыларының бірлескен жиналыстарын өткізіп, келесі жылы осындай форматтағы алғашқы кездесуді Самарқант қаласында ұйымдастыру ұсынылды.

Өзбекстан басшысы қысқа мерзімде қарқынды дамып келе жатқан ықпалды халықаралық құрылымдардың біріне айналған Түркі мемлекеттері ұйымының рөлі мен маңызы артып келе жатқанын атап өтті. Бұған жоғары деңгейдегі саяси диалогтың кеңеюі, өзара сенімнің нығаюы, бірлескен жобалар мен гуманитарлық бағдарламалардың белсенді жүзеге асырылуы дәлел.

Бүгінде түркітілдес елдер аясында 35-тен астам бағыт бойынша практикалық ынтымақтастық жүзеге асырылуда. Өзара сауда көлемі тұрақты өсіп келеді және 2030 жылға қарай екі есе өседі деп күтілуде.

Мемлекетіміз басшысы өз сөзінің негізгі бөлігінде практикалық ынтымақтастықты одан әрі кеңейтудің нақты мәселелеріне тоқталды.

Ұйымның беделі мен әлеуетін арттыру, оның жақын болашақта тиімді ынтымақтастық алаңы ретіндегі рөлін күшейту бірінші кезектегі міндет екені баса айтылды.

— Осы орайда біз Түркі мемлекеттері арасындағы стратегиялық серіктестік, мәңгілік достық және туысқандық туралы келісімді ертерек келісіп, қабылдауды қолдаймыз. Әрине, бұл маңызды келісім ынтымақтастығымызды дамытудың басты саяси құжаты ретінде бауырлас халықтарымызды одан әрі жақындастыруға және практикалық байланыстарды жаңа деңгейге шығаруға берік негіз болады, — деді мемлекетіміз басшысы.

Көпқырлы серіктестікті кеңейту және жандандыру мақсатында Түркі мемлекеттері ұйымының 2030 жылға дейінгі даму стратегиясын және оны жүзеге асырудың жеке "жол картасын" әзірлеу ұсынылды. Бұл құжаттарда мынадай нақты бағыттар мен шаралар көрініс табуы тиіс екені айтылды.

Біріншіден, сауда-экономикалық қатынастарды дамыту және өндірістік кооперацияны тереңдету.

Өзбекстан Президенті ТМҰ аясында сауда, бизнес және өзара инвестициялар үшін барынша қолайлы жағдайларды, құқықтық базаны және инфрақұрылымды құруды көздейтін жақын арада Жаңа экономикалық мүмкіндіктер кеңістігін қалыптастырудың маңыздылығын тағы да атап өтті.

(Жалғасы 2-бетте.)

Өзбекстан Республикасы Президентінің Баспасөз қызметі суреттері.

ӨЗБЕКСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ПРЕЗИДЕНТІ ШАВКАТ МИРЗИЯЕВТЫҢ ТҮРКІ МЕМЛЕКЕТТЕРІ ҰЙЫМЫНЫҢ САММИТІНДЕ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Құрметті делегация басшылары!

Мен сіздермен, қымбатты бауырларым, ежелден Ұлы Жібек жолының маңызды сауда және мәдени орталықтарының бірі болған бірегей Габала қаласында кездескеніме өте қуаныштымын.

Ең алдымен, Әзербайжан Республикасының Президенті құрметті Илхам Гейдарович Алиевке саммитті жоғары деңгейде ұйымдастырғаны және дәстүрлі де шынайы қонақжайлылығы үшін алғысымды білдіргім келеді.

Сіздің тікелей бастамаңызбен біз соңғы жылдары заманалық Әзербайжанның көптеген аймақтарында болдық. Көркем Қарабақтың гүлденуіне, Шуша, Ханкенді, Ағдам қалаларындағы үлкен құрылыс жұмыстарының куәсі болдық. Әрине, сіздің жақын достарыңыз ретінде бұл оң үдерістер бізді қатты қуантады.

Сіздің күшті саяси ерік-жігеріңіздің арқасында Армениямен қол қойылған Бейбітшілік декларациясы да түркі мемлекеттерінің ортақ жеңісі десек, артық айтқандық емес. Бұл тарихи келісім елдеріміз үшін сауда-экономикалық, көлік және гуманитарлық ынтымақтастық салаларында кең мүмкіндіктер ашады.

Құрметті әріптестер!

Жыл бойы Ұйымымызға нәтижелі төрағалық еткені және ынтымақтастығымызды жаңа деңгейге көтеруге лайықты үлес қосқаны үшін Қырғыз Республикасының Президенті, құрметті Садыр Нұрғожоевич Жапаров Мырзаға алғыс білдіргім келеді.

Бүгінгі "Аймақтық бейбітшілік пен қауіпсіздік" тақырыбындағы кездесуіміз әлемдегі күрделі геосаяси өзгерістер мен қауіпсіздікке қауіп төнген жағдайда өтуде. Қазір сөз сөйлеген әріптестерім осы мәселелер бойынша өз пікірлерін, ұсыныстарын айтты.

Жақында Нью-Йорк қаласында өткен Біріккен Ұлттар Ұйымы Бас Ассамблеясының мерейтойлық сессиясында әлем көшбасшыларының сөйлеген сөздері мен көзқарастары қазіргі әлемнің саяси және қауіпсіздік архитектурасына қатысты біртұтас ұстанымның жоқтығын тағы бір мәрте көрсетті.

Дәуірдің өзі бізден жаһандық басқару жүйесін терең реформалауды және жетілдіруді, БҰҰ мен оның Қауіпсіздік Кеңесінің рөлін арттыруды талап етеді. Атап айтқанда, дамушы елдердің ұстанымы мен даусын нығайтудағы тығыз ынтымақтастықты күшейту маңызды міндет.

Әлемдегі ең ауыр проблемалар, Еуразия аймағында өршіп бара жатқан және бітпейтін қақтығыстар мен соғыстар, әрине, біздің елдерге кері әсерін тигізуде.

Газа секторындағы қайғылы оқиға, Украина төңірегіндегі жағдай, Иранның ядролық бағдарламасы мәселесі, Ауғанстанның тұрақтылық мәселелері бәрімізді қатты алаңдатып отыр.

Біз әлемнің қуатты мемлекеттерінің әділетті әлемдік тәртіпті қалыптастыруға, өзара сенім мен қауіпсіздікті қамтамасыз етуге ұмтылысы мен жаңа жоспарларын құптаймыз.

Жаһандық жағдайды терең талдап, қажетті шешімдер қабылдау үшін Түркі мемлекеттері ұйымына мүше елдердің сыртқы істер министрлері мен арнайы қызметтері басшыларының жүйелі түрде бірлескен жиналыстарын өткізуді заман талабы деп есептеймін. Бірінші бірлескен отырысты келесі жылы Самарқантта өткізуді ұсынып отырмыз.

Құрметті делегация басшылары!

Талдау көрсеткендей, Түркі мемлекеттері ұйымы аз уақыт ішінде қарқынды дамып келе жатқан ең ықпалды халықаралық құрылымдардың біріне айналды. Бұл, ең алдымен, елдеріміз арасындағы жоғары деңгейдегі саяси диалогтардың жандануы, өзара сенімнің нығаюы, тәжірибелік серіктестік жобалары мен гуманитарлық бағдарламалардың белсенді жүзеге асуын анық дәлелдейді.

Мен бір ғана мысал келтіргім келеді. Бүгінгі таңда біздің Ұйым аясында отыз бестен астам бағыт бойынша практикалық ынтымақтастық жүргізілуде. Біздің Елдеріміз арасындағы өзара сауда көлемі тұрақты өсуде және бұл көрсеткіш 2030 жылға қарай екі есе өседі деп күтілуде.

Күн тәртібін негізге ала отырып, бірқатар мәселелерге жеке-жеке тоқталғым келеді.

Құрылымымыздың мәртебесі мен әлеуетін одан әрі арттыру, оның жақын болашақта тиімді ынтымақтастық алаңы ретіндегі ұстанымын нығайту — біз үшін бірінші кезектегі міндет.

Осы орайда біз Түркі мемлекеттері арасындағы стратегиялық серіктестік, мәңгілік достық және бауырластық туралы шарттың тез арада келісіліп, қабылдануын жақтаймыз. Әрине, бұл маңызды келісім ынтымақтастығымызды дамытудың басты саяси құжаты ретінде бауырлас халықтарымызды одан әрі жақындастыруға және практикалық байланыстарды жаңа деңгейге шығаруға берік негіз болады.

(Жалғасы 2-бетте.)

ӨЗБЕКСТАН МЕН РЕСЕЙ ПРЕЗИДЕНТТЕРІ ТЕЛЕФОН АРҚЫЛЫ СӨЙЛЕСТІ

7 октябрь күні Өзбекстан Республикасының Президенті Шавкат Мирзияев пен Ресей Федерациясының Президенті Владимир Путин телефон арқылы сөйлесті.

Мемлекетіміз басшысы Ресей басшысын туған күнімен шын жүректен құттықтап, оған зор денсаулық, бақыт пен табыс, ал достас орыс халқына даму тіледі.

Жоғары деңгейдегі келісімдерді жүзеге асыру шеңберінде Өзбекстан — Ресей жан-жақты стратегиялық серіктестік пен одақтастық қатынастарды одан әрі дамыту мен нығайтудың өзекті мәселелері талқыланды.

Өзара тауар айналымы көрсеткіштерінің өсу қарқынын жалғастыруға, өнеркәсіп, энергетика, ауыл шаруашылығы және басқа да басым салалардағы жетекші кәсіпорындар мен компаниялардың кооперациялық жобаларын ілгерілетуге, екі елдің аумақтары арасындағы іскерлік байланыстарды кеңейтуге ерекше назар аударылды.

Белсенді мәдени-гуманитарлық алмасулар жалғасып жатқаны үлкен ризашылықпен атап өтілді.

Тараптар, сондай-ақ халықаралық және аймақтық маңызы бар өзекті мәселелер бойынша пікір алмасып, алдағы іс-шаралар жоспарын талқылады.

ӨзА

Тәлім-тәрбие

БАЛАЛАРДЫҢ КЕЛЕШЕГІН ОЙЛАСАҢЫЗ

Бала тәрбиесі — ата-ананың ең қасиетті де ең жауапты міндеті. Өмірдің мәнін, болашақтың бағытын айқындайтын ұрпақ — бүгінгі балалар. Сондықтан олардың тек мектеп партасында ғана емес, бос уақытында да дұрыс бағыт алып, пайдалы біліммен сусындап өсуі — қоғамның да, әке-шешенің де ортақ борышы.

Мектептен тыс білім беру саласы осы тұрғыда ерекше маңызға ие. Баланың қабілетін шыңдап, талантын ұштау, қызығушылығын нақты арнаға бұруда “Баркамол авлод” балалар мектептерінің орны бөлек. Бұл мекемелер бүгінде жас жеткіншектердің нағыз шығармашылық ордасына айналып отыр.

Өзбекстан Республикасы Президентінің 2019 жылғы 30 сентябрьдегі және Министрлер Кабинетінің 2021 жылғы 27 майдағы қаулылары негізінде мектептен тыс білім беру жүйесін жетілдіру мақсатында бірқатар міндеттер белгіленді. Мұның басты мақсаты — жастардың бос уақытын мазмұнды өткізуіне жол ашу, олардың қылмыс пен жаман әдеттерден аулақ болуына ықпал ету, шығармашылыққа, ғылымға және спортқа бейімдеу.

Бүгінгі таңда облыс көлемінде 12 “Баркамол авлод” мектебі жұмыс істейді. Онда мәдениет пен өнер, технология, құрылыс және модельдеу, қолөнер, дене шынықтыру мен спорт, туризм және экология, жоғары оқу орындарына дайындық, шет тілін үйрету сияқты жеті бағыт бойынша үйірмелер ұйымдастырылған. Бұл — жас буынға ертеңгі өміріне қажет білімді ерте бастан меңгеруге таптырмас мүмкіндік.

2025 жылдың август айындағы жағдай бойынша аталған мектептерде 267 үйірмеден құралған 616 топқа 7623 оқушы тұрақты қатысып жүр. Олардың арасында 6 жасар ең кішкентай бүлдіршіндерден бастап, 18 жастағы жастар да бар. Демек, “Баркамол авлодтың” есігі барлық баланың болашағы үшін ашық.

Ең бастысы, соңғы жылдары бұл мектептердің шәкірттері тек республика көлемінде ғана емес, халықаралық ареналарда да жетістіктерге қол жеткізіп келеді. Мәселен, Сейхунабад ауданындағы “Баркамол авлод” мектебінің мүшесі Мардонбек Маматкаримов Ресейде өткен “Вперед к звездам” байқауында II орынды иеленді. Сырдария облысының оқушылары республикалық ашық олимпиадада менталдық арифметикадан жүлделі орындарға ие болса, Темур Гасанов робототехникадан ұйымдастырылған “Болашақ инженерлері” сайысында II орынға табан тіреді. Хавос ауданынан келген Озода Файзуллаева бейнелеу өнерінен республикалық фестивальде III орынды қанжығасына байлады.

Ал Тәжікстанда өткен халықаралық олимпиадада №22 мектептің 4-сынып оқушысы Сохиба Абдушукурова мен 2-сынып оқушысы Дилнияз Абдуллаев жеңімпаз атанды. Бұл — балалардың қабілеті мен еңбегінің ғана емес, оларды жетелеген ұстаздардың да тынымсыз ізденісінің жемісі. Мәселен, Мирзабад ауданындағы үйірме жетекшісі Хадича Құрбанованың еңбегін шәкірттерінің жетістіктері айқын дәлелдейді.

Алайда өкінішке орай, жазғы демалыс кезінде “Өзекті 90 күн” бағдарламасы аясында ұйымдастырылған іс-шараларға барлық оқушының қатыса алмай жүргені байқалады. Бірқатары егіс алқабында немесе базарда табыс табуға мәжбүр. Бұл жағдай әрине қоғамды ойландырмай қоймайды. Балалықтың орнына еңбекке жегілген бүлдіршіндердің тағдырына бейжай қарауға болмайды. Өйткені бүгінгі басты міндет — балалардың мүмкіндігін аша отырып, болашағына берік іргетас қалау.

Құрметті ата-аналар, балаларыңыздың өршіл, білімді, өнертапқыш, дарынды болғанын қаласаңыздар, олардың бос уақытын босқа өткізбей, “Баркамол авлод” мектептеріне жетеленіздер. Ертеңгі елдің еңсесін көтеріп, Отанымызды әлемге танытатын — дәл осы білімді де талантты жастар. Олардың болашағы үшін бүгін қамдану — ертеңгі жарқын күннің кепілі.

Айдана МЕДЕНОВА,
“Нұрлы жолдың” меншікті тілшісі.

Шара

НАДАНДЫҚҚА ҚАРСЫ АҒАРТУ

“Агробанк” АҚБ Жоғарышыршық ауданындағы филиалында “Надандыққа қарсы ағарту” шарасы өтті. Бұл шара Өзбекстан Халық демократиялық партиясы аудандық кеңесі, Республикалық “Руханият және білім беру орталығы” аудандық филиалы және аудандық ақпараттық кітапхана орталығының бастамасымен өткізілді.

Шараға “Агробанк” АҚ филиалында жұмыс істейтін 40-тан астам маман қатысты.

— Президент бастамасымен “Надандыққа қарсы ағарту” ұранымен білім ошақтарындағы жастар арасында ғана емес, кәсіпорындарда, ұйымдарда, мемлекеттік мекемелерде жұмыс істейтіндер арасында да ауқымды үгіт-насихат жұмыстарын жүргізу тапсырылған, — дейді Республикалық орталықты аудандық бөлімінің басшысы, Халық депутаттары аудандық кеңесінің депутаты Шойра Шоимова. — Қазіргі таңда азаматтарды, жастарды адастырып, бос ойлармен уландыру әрекеттері баршамызды алаңдатып отыр. Осындай идеологиялық шабуылдардың салдарынан кейбіреулер туған жерінен, ата-анасынан қол үзіп, оларға опасыздық жасап, патриоттық сезімін жоғалтқанын, тіпті адами болмысынан айырылғанын түсінбейді. Бір сөзбен айтқанда, азаматтарымыз бен жастарымыздың рухани дүниесінде бос орын болмауы үшін олардың жүрегі мен санасында салауатты өмір салтын, ұлттық құндылықтарды қастерлеуді жастайынан қалыптастыру қажет.

Шара соңында қатысушылар өздерін қызықтырған сұрақтарына жауап алды.

Латиф МАНСУР,
Жоғарышыршық ауданы.

Адам мүддесі үшін...

МЕДИЦИНАЛЫҚ ПУНКТ – ХАЛЫҚ ҚЫЗМЕТІНДЕ

Ауылдық жерлерде халықты сапалы медициналық қызметпен қамтамасыз ету — қоғамды дамытудың маңызды бағыттарының бірі.

Қарақалпақстан Республикасы Төрткүл ауданында аталмыш бағытта атқарылып жатқан жұмыстардың нәтижесінде тағы бір қолайлылық жасалды.

Ауданның “Ақбаслы” ААЖ аумағында орналасқан 43- отбасылық емхана ұзақ уақыттан бері жергілікті халыққа медициналық қызмет көрсетіп келеді. Бірақ ауыл орталығынан 7 километр қашықтықта орналасқан 9, 10 және 11 бөлімшелерде тұратын азаматтар үшін бұл емханаға жету белгілі бір қиындықтар туғызатын.

Осы мәселені шешу мақсатында жергілікті тұрғындар жеке медициналық пункт ашу туралы өтініш жасалған еді. Бұл ұсыныс “Өзбекстан теміржолдары” акционерлік қоғамының қамқорлығымен жүзеге асырылды. №24 жалпы орта білім беретін мектептің бос тұрған бөлмелері толық жөнделіп, күндізгі емдеуге арналған жаңа махалла медициналық пункті ұйымдастырылды.

Жаңадан ашылған медициналық пунктте бір дәрігер мен үш патронаж медбикесі жұмыс істейді, — деп мәлімет береді аудан әкімдігінің Ақпарат қызметі бөлімі.

Халық тарапынан бұл бастама жоғары бағаланып, қамқоршы ұйым мен жауаптыларға шынайы алғыс білдірілді.

Махаллада медициналық пункттің құрылуы тұрғындардың денсаулығын қорғап қана қоймай, олардың өмір сүру сапасын арттыруға қызмет етеді. Мұндай практикалық қадамдар жергілікті жерлерде әлеуметтік тұрақтылық пен халықтың ризашылығын қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Экономика

ЖАҢА КӘСІПОРЫН ІСКЕ ТҮСТІ

Қарақалпақстан Республикасы Нөкіс ауданы “Қырантау” ААЖ аумағында құрылған жаңа “Эрна тех” тоқымашылық кәсіпорны жұмыс істей бастады.

Осы жоба аясында 100 жергілікті әйел тұрақты жұмыс орнымен қамтамасыз етіледі.

Кәсіпорын балалар мен жасөспірімдерге арналған трикотаж өнімдерін шығаруға маманданған және қысқа мерзімде жақсы нәтижелерге қол жеткізді.

Өнімнің сапасын арттыру және бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ету мақсатында шетелдік мамандар тартылған.

Жобаның келесі кезендегі негізгі мақсаты — экспортқа өтімді өнімдер шығарып, жергілікті экономикаға үлес қосу және әйелдер үшін жаңа мүмкіндіктер жасау.

Тілеухан ШӨМЕКОВА,
“Нұрлы жолдың” меншікті тілшісі.

Нәтиже

ЖАҢА ӨЗБЕКСТАНДАҒЫ РЕФОРМАЛАР

Қазіргі уақытта мемлекеттік саясаттың басым бағыттары Жаңа Өзбекстанның 2022-2026 жылдарға арналған даму стратегиясын жүзеге асыру болып табылады. Басты мақсат — қол жеткізілген жетістіктерді бекіту, түбегейлі реформалау үдерістерін жаңа деңгейге көтеру, адам құқықтары мен мүддесін қамтамасыз ету, бейбітшілік пен тұрақтылықты сақтауға, аумақтық тұтастық пен бөлінбеушілікті, сондай-ақ ұлтаралық келісімді, діни төзімділік пен ынтымақты нығайтуға ұмтылу.

Негізгі өзгерістерге мыналар жатады: Өзбекстанды “Әлеуметтік”, “құқықтық” және “зайырлы” мемлекет деп жариялау, сенаторлар санын 100-ден 65-ке дейін қысқарту, Өзбекстан Республикасы Олий Мажлисі Заң шығару палатасына мемлекеттік бюджеттің атқарылуын қадағалау және Есеп палатасының есебін қарау өкілеттерін беру, мәжбүри балалар еңбегіне тыйым салу және бұқаралық ақпарат құралдарының жұмысына араласу үшін жауапкершілікті белгілеу.

Соңғы жылдары “Азаматтардың репродуктивтік денсаулығын қорғау туралы”, “Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресу туралы”, “Әкімшілік рәсімдер туралы”, “Қоғамдық бақылау туралы”, “Мектепке дейінгі білім мен тәрбие туралы”, “Еріктілер қызметі туралы” заңдар қабылданып, мемлекет пен қоғамды, экономиканы дамытудың құқықтық негіздерін құруға бағытталған.

Қазіргі таңда елімізде қоршаған ортаны қорғау, экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану, санитарлық-экологиялық жағдайды жақсарту бойынша жүйелі жұмыстар жүргізілуде. Депутаттар ағаштарды заңсыз кесу немесе зақымдау үшін айыппұлды көбейтетін заң жобасын мақұлдады. “Өзбекстан Республикасының кейбір заң құжаттарына өзгерістер енгізу туралы” заң экологиялық жағдайды одан әрі жақсартуға бағытталған.

“Педагог мәртебесі туралы” Заңды ерекше атап өтуге болады. Бұл заң жобасы Президент Шавкат Мирзияевтың Ұстаздар мен тәлімгерлер күніне арналған салтанатты жиында сөйлеген сөзінде айтылған, мұғалімдердің қоғамдағы мәртебесін арттыру, олардың қызметіне байланысты құқықтық, әлеуметтік және экономикалық қатынастарды реттеу, олардың кәсіби өсуіне жағдай жасау, құқықтық кепілдіктерді қамтамасыз ету мақсатында әзірленген.

Парламенттік қадағалауға жаңа рух әкелген “Үкімет сағаты” институты — үкімет мүшелерінің депутаттардың сауалдарына жауаптарын тыңдады. Бүгінде “үкімет сағатында” қоғамды толғандырған мәселелер шешілуде. Халықты қолдау мақсатында “Темір дәптер” бағдарламасы, жұмыссыз жастар мен әйелдерді жұмыспен қамту мақсатында “Жастар дәптері”, “Әйелдер дәптері” бағдарламалары құрылды.

Осылайша, Жаңа Өзбекстанда соңғы жылдары жүзеге асырылған реформалар мемлекеттік басқару мен заңнамалық базадан бастап, Әлеуметтік саясат, білім беру, қоршаған орта және адам құқықтарын қорғауға дейінгі көптеген салаларды қамтиды. Олар азаматтардың мүддесі мен қадір-қасиетіне негізделген заманалық, құқықтық және әлеуметтік мемлекет құруға бағытталған. Демократиялық институттарды нығайту, үкіметтің жауапкершілігін арттыру, әлеуметтік әділеттілік пен тұрақты даму үшін жағдай жасау жөніндегі дәйекті күш-жігер еліміздің жаңғыруға, ашықтық пен өркендеуге деген ұмтылысын көрсетеді.

М.ЮСУПОВ,
ШМПУ-дің Тарих кафедрасының оқытушысы.

Болашақ

БАЛАНЫҢ РУХАНИ ДАМУЫ

Қоғамның өркениетті деңгейін анықтайтын басты көрсеткіштердің бірі — оның білім беру жүйесі. Ал сол жүйенің алғашқы баспалдағы — мектепке дейінгі тәрбие мен білім. Бұл кезең — баланың тұлғалық қалыптасуының негізі қаланатын ең маңызды сәт. Сондықтан да бүгінгі таңда мектепке дейінгі ұйымдардың сапалы қызметі мен тәрбиешілердің кәсіби дайындығы — мемлекетіміздің болашағына тікелей әсер ететін өзекті мәселе.

Қазіргі заман балабақшасы тек қарапайым күтім мен ойын орны емес, шығармашылық пен зерттеушілік орталыққа айналуы тиіс. Балаларға ақпараттық технологияларды таныстыру, медиасауаттылық элементтерін енгізу, экологиялық және ұлттық құндылықтарға баулу — тәрбиешінің басты міндетіне айналып отыр.

Мектепке дейінгі педагогикадағы басты бағыт — тұлғалық-бағдарлы тәрбие. Әр бала — жеке әлем, оның қызығушылығы мен қабілетіне сай жағдай жасау — нағыз педагог шеберлігінің көрінісі. Бүгінгі тәрбиеші тек білім беруші емес, баланың рухани дамуының серігі, ой-санасын жетілдіруші тұлға.

Сонымен қатар, мектепке дейінгі білім беру саласында ата-аналармен ынтымақтастық та ерекше орын алады. “Бала тәрбиесі — баршаның ісі” деген қағида әр отбасының өмірлік ұстанымына айналуы қажет. Себебі балабақша мен отбасы бір бағытта әрекет етсе ғана, тәрбиенің нәтижесі айқын болады.

Мемлекет тарапынан соңғы жылдары балабақшалар желісін кеңейту, материалдық-техникалық базаны нығайту, педагогтардың жалақысын арттыру секілді нақты қадамдар жасалуда. Дегенмен, басты мақсат — сапалы тәрбие мен тең қолжетімділік. Әрбір өзбекстандық баланың мектепке дейінгі білім алуға құқы бар, және бұл құқық тек қағаз жүзінде емес, нақты өмірде іске асуы тиіс.

Қорытындылай келгенде, мектепке дейінгі білім — елдің интеллектуалдық әлеуетін қалыптастыратын маңызды баспалдақ. Егер біз ертеңіміздің жарқын болуын қаласақ, бүгін мектепке дейінгі тәрбиенің сапасына ерекше назар аударуымыз керек.

Болашақтың мықты іргетасы балабақшада қаланады. Ал сол іргетастың берік болуы — тәрбиешінің біліміне, ата-ананың жауапкершілігіне және қоғамның бірлігіне байланысты.

Ләззат ИЛЕСОВА,
Шыршық мемлекеттік педагогикалық университетің оқытушысы.

Стандартқа сай

БАСТАУЫШ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕ

Елімізде жүзеге асырылып жатқан ауқымды өзгерістер, экономикалық және әлеуметтік мәселелер, мектеп жүйесі, технологияларды пайдалану үдерістері біздің назарымызды өзіне тартады. Жаңа Өзбекстан іргетасын қалайтындар, яғни жас ұрпақты тәрбиелеуде оларға халықаралық категориядағы білім беру және әлемдік стандарттаға сәйкес түрдегі әдебиеттерді пайдалану мақсатқа сай болмақ.

Қоғамда заманалық технологияларды пайдалану білім беру жүйесінде үлкен өзгерістерді, соның ішінде міндеті, көзқарасы, түсінігі, мазмұны, дидактикасы мен оқу үдерісінің тәсілдері, мектеп жиһаздары, жұмыс және оқу үдерісін бақылау, сондай-ақ оқу нәтижелері мен жұмыстың басқа нәтижелерін бағалау туындайды. Білім берудің жетістігі оның түрінде ғана емес, қолданылып жатқан әдістердің нәтижелілігіне де байланысты.

Мектеп білімі баланың тұрмыс салтын, әлеуметтік беделін, сынып ұжымы мен жанұядағы орнын өзгертеді. Яғни мектепке дейінгі кезендегі ойын қызметі оқу қызметімен ауысып, оқушыда жауапкершілік сезімін оятады. Мұнда бастауыш білімнің мазмұны оқушыны білім алуға қызығуы өзінің ой еңбегінің нәтижесіне қанағаттану сезімімен үздіксіз байланысты. Сол тұрғыдан қарағанда оқушылардың алған білімі мен дағдысын тұрақты бақылап отыру, сондай-ақ өмірде қолдана алу қабілетін қалыптастыру, дарынды оқушылардағы интеллектуалдық әлеуетті үнемі дамытуға жағдай жасау, оқушыларды үлкендермен бірге қызмет етуге қызықтыру, олардың денсаулығын қорғауға және нығайтуға бағытталған педагогикалық жанасуларды байыту көзделеді. Сондай-ақ сыныптан тыс, педагогикалық шаралар жоспарын жасау, оқу-тәрбие үдерісінде заманалық педагогикалық технологияларды, оның озық жетістіктерін тұрақты пайдалану, оқытушылардың ата-аналармен ынтымақтастықта жұмыс жүргізуін жолға қою, бастауыш сынып оқытушыларын қайта даярлау және біліктілігін арттырып отыруда заманалық тәсілдерді жүзеге шығару негіз етіп алынған.

Бүгінгі таңда бастауыш білім беру концепциясында осы жүйенің мақсатміндеті анық белгіленіп, баланың санасындағы жасырын мүмкіндіктерді анықтау және өрбітуші мектеп жасындағы балаларда білім берудің бастапқы кезеңінен бастап, жаңа мүмкіндіктердің оқу материалын нәтижелі меңгеруге ғана емес, өмірлік мәселелерді шешуге де дайындайды. Оқушылардың үйренуге және білім алу үдерісіне деген қызығушылығын арттырады. Бұл мәселеге қатысты мынадай міндеттер белгіленген. Яғни бастауыш сынып оқушыларына оқу, үйрену, меңгерген білімін қолдану дағдысын қалаптастыру. Ал екіншісі, бастауыш сынып оқушыларында жоғары деңгейде қалыптасқан білу, үйрену үдерісіне, білімге ұмтылуды күшейту.

Аталған міндеттерден бастауыш сынып оқушыларының оқуға қызығуы мен бейімділігін қалаптастыру, сондай-ақ ұмтылысын күшейту маңызы факторлардың бірі екенін айқын көрініп тұр. Бұл үдерісте оқушының жеке-психологиялық ерекшеліктерін есепке алу оның негізі болып табылады, яғни бастауыш бастауыш білімнің мән-мазмұнын ашып береді. Мұндай жанасуларсыз білім берудің бастапқы басқышының сапасы мен нәтижелілігін арттыруға қол жеткізу қиын-ақ. Бұл орайда бастауыш сынып оқушыларының оқуға қызығуын арттыру мақсатында оқу үдерісіне бастауыш білім беру мазмұнын иентеграциялауды насихаттау, жаңа инновацияларды енгізу, ақпарат коммуникативтік технологияларды тиімді пайдаланудың нәтижесінде білім берудің сапасын арттыруға қол жеткізіледі.

И.РАЖАБОВА,
ШМПУ-дің Гуманитар пәндер факультеті факультетаралық орыс тілі кафедрасының доценті.